

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма «Здоров'я людини. Фізична реабілітація.»

Спеціальність 014 Середня освіта (Здоров'я людини)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Книш Світлана Іванівна
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=308
Контактний тел.	066-428-5129
Е-mail викладача:	knyshsibdpu@gmail.com
Графік консультацій	Середа 9-11 години Субота 9-11

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: психологічна реабілітація, патопсихологія, вади розвитку, корекція, супровід, інклюзивне освітнє середовище, особи з особливими освітніми потребами, комплексна реабілітація.

Мета та предмет курсу: Метою навчальної дисципліни “ Психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології ” є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом відповідної підготовки здобувачів щодо потреб особливих дітей.

Предметом навчальної дисципліни є робота з учнями з особливими потребами, створення сприятливих психологічних умов для набуття професійних навичок і умінь, входження в соціальне середовище, психологічний супровід, адаптація, комплексна реабілітація, соціалізація.

Компетентності та програмні результати навчання: **ЗК 3.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя. **ЗК 4.** Здатність працювати в команді. **ФК 3.** Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; упроваджувати здоров'язбережувальні, профілактичні та оздоровчі технології в педагогічній діяльності. **ФК 12.** Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці корекційно-реабілітаційної роботи. **ФК 14.** Здатність організовувати інклюзивний освітній процес. **ФК 15.** Здатність розуміти закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних

стосунків. **ПРН 19.** Здатний вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, володіє прийомами самовдосконалення. **ПРН 7.** Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками. **ПРН 1.** Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків. **ПРН 15.** Здатний застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів корекційно-реабілітаційної роботи. **ПРН 17.** Уміти організовувати інклюзивний освітній процес.

Зміст курсу:

Тема 1. Загальне поняття про психологію реабілітаційної діяльності.

Охарактеризувати предмет і завдання сучасної психології реабілітаційної діяльності, структуру, основні напрями і проблеми сучасної психології реабілітаційної діяльності, загальні аспекти психології реабілітації.

Тема 2. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями.

Розкрити особливості реабілітації хворих на соматичні та психічні захворювання. Психологічна реабілітація осіб, що мають особливі потреби та вади розвитку. Основні методи психологічної реабілітації осіб з вадами слуху, зору, руху, мовлення, тощо. Реабілітація родин з дитиною, яка має особливі потреби. Програма раннього втручання.

Тема 3. Відмінності розвитку та навчальної діяльності дітей з особливими потребами в процесі навчання

Діти з особливими потребами. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату. Діти з порушенням зору та слуху. Діти із затримкою розвитку. Порушення уваги з гіперактивністю. Діти з порушенням психічної діяльності. Діти із гіперкінезами.

Тема 4. Пристосування приміщень до потреб дітей з особливостями психомоторного розвитку

Адаптації для дитини з порушенням опорно-рухового апарату. Адаптації для дитини з порушеннями зору. Адаптації для дитини з порушеннями слуху

Тема 5. Психологічний супровід реабілітаційного процесу дітей-інвалідів та студентів з обмеженими функціональними можливостями

Психолого-реабілітаційний супровід навчання дітей – інвалідів. Деякі аспекти психологічного супроводу навчання студентів з обмеженими функціональними можливостями.

Тема 6. Психолого-педагогічний та реабілітаційний супровід

Розглянути Психолого-педагогічний супровід як цілісну діяльність, командну взаємодію (вчителів, асистентів учителя, батьків, практичного психолога, соціального педагога, логопеда, медпрацівників та інших фахівців.

Тема 7. Допоміжні засоби пересування і їх підбір

Класифікація. Обмірювання дитини. Правильна постава при сидінні. Стандартні критерії підбору візка. Очікувані результати надання правильного положення при сидінні.

Необхідність використання вертикалізаторів. Фактори, що впливають на прийоми перемішень

Тема 8. Психологічна корекція пізнавальних процесів

Основні завдання психокорекції сенсорних процесів. Напрямки психокорекції пам'яті.

Психологічна корекція мислення розв'язує наступні задачі. Основні психокорекційні задачі і прийоми мотиваційного блоку. Основні психокорекційні завдання і прийоми операційно-регулюючого блоку.

Тема 9. Естетичне виховання дітей з комплексними порушеннями засобами мистецтва і працетерапії

Естетичне виховання розумово неповносправних дітей. Сутність корекційно-виховної роботи. Естетичне виховання. Емоційні реакції на музичні твори.

Тема 10. Особливості емоційно-вольової сфери дітей з комплексними порушеннями та сутність корекційно-виховної роботи

Процес відображення ставлення індивіда до різноманітних подразників. Розвиток емоційної сфери в онтогенезі. У кожної дитини свої переживання і ті, які проявляються найчастіше, поступово фіксуються та утворюють певні відтінки характеру. Тому необхідно бути дуже обережним у вихованні неповносправних дітей

Тема 11. Навчання та реабілітаційний супровід неповносправних дітей із фізичними та розумовими порушеннями розвитку.

Реабілітаційним супроводом у навчанні. Стабільність емоційного стану. Релаксація. На танцювотерапії діти занурюються у світ музики і танцю. Вони з допомогою уяви переміщуються у далекий та незвіданий світ спокою та гармонії, вчать розуміти мову власного тіла.

Тема 12. Соціальна реабілітація дітей з особливими потребами.

Протягом багатьох років суспільство у ставленні до неповносправних осіб розвивалося від елементарного догляду під опікою родини або у спеціальних закладах — і до усвідомлення потреби у навчанні та наступної соціальної і професійної інтеграції людей із особливими потребами у активне і продуктивне суспільне життя. Неповносправність — це проблема не лише дитини з особливими потребами, її сім'ї, це проблема і найближчого оточення.

Методи навчання: Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення).

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні: вправи, практичні роботи.

Методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

Метод навчальної дискусії — суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу.

Метод пізнавальних ігор — моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів.

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

Метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; метод письмового контролю; метод тестового контролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): закріплення знань, моделюючи ситуації з життя.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійний проектор, інтернет-ресурси, лекційна аудиторія, таблиці, доступ до wi-fi

Система оцінювання та вимоги: накопичувальна бально-рейтингова

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., — К.: 2015. — 128 с.;
2. Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.: Видавнича група «Атопол», 2018. – с. –100.
3. Практична психологія в інклюзивному середовищі: Матеріали I Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 21 лютого 2019 року) / За заг. ред. В. А. Вінс, Т. М. Кузьменко, І. М. Зозуля – Переяслав-Хмельницький: Видавець Я. М. Домбровська., 2019. – 248 с.
4. Сварник М. І. Реабілітаційні послуги як складова допомоги особам з розумовою відсталістю в громаді. Розділ 3.4.// Соціальні послуги на рівні громади для осіб з інтелектуальною недостатністю. Посібник для відкритого навчання керівників громадських організацій / За ред. акад. Синьова В. М. — К.: БТ «Джерела», 2016. — с. 112–146

Додаткові

1. Окамото Г. Основни фізичної реабілітації. — Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. — 293 с.
2. Азбука для родителей. Движение, игра и спорт вместе с детьми, страдающими умственной отсталостью. — Минск: БелАПДИ, 1996. — 104 с.
3. Дмитриев А. А. Организация двигательной активнос - ти умственно отсталых детей. — Москва: Советский спорт, 1991. — 32 с.
4. Ефименко Н. Н., Сермеев Б. В. Содержание и методы - ка занятий физкультурой с детьми, страдающими це - ребральным параличом. — Москва: Советский спорт, 1991. — 55 с.
5. Федорович О. Спортивні забави для дітей з особ - ливими потребами // Разом досягнемо змін. Непов - носправність і гендер: Методичний посібник / За ред. Г. Герасим, М. Сварника. — Львів: Априорі, 2004. — С. 44–57.
6. Эльнебю И. Без твоего прикосновения я умру... Зна - чение тактильной стимуляции для развития детей. — Минск: Белорусский Экзархат Белорусской право - славной церкви, 1999. — 108 с.

Інтернет-ресурси

1. Інклюзивна освіта в Україні: разом крок за кроком. URL:
http://www.irf.ua/allevnts/news/inklyuzivna_osvita_v_ukraini_razom_krok_za_krokom/